

Ändringar i förordningar om vissa marknadsregler och stödåtgärder inom vinsektorn

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Dokumentbeteckning

COM (2025) 137 final Celexnummer 52025PC0137

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013, (EU) 2021/2115 och (EU) nr 251/2014 vad gäller vissa marknadsregler och sektorsspecifika stödåtgärder i vinsektorn och för aromatiserade vinprodukter

Sammanfattning

Kommissionen föreslår en rad ändringar i förordning (EU) nr 1308/2013, (EU) 2021/2115 och (EU) nr 251/2014. Ändringarna är en följd av de rekommendationer som lämnats av högnivågruppen för vinpolitik. En av ändringarna innebär en möjlighet för medlemsstaterna att ytterligare reglera åter- och nyplantering av vinstockar, i syfte att anpassa vinproduktionen till en minskad efterfrågan. Även nya möjligheter för en producent att få stöd för destillering och grön skörd införs.

Vidare föreslås att nuvarande märkningsregler ändras för att underlätta produktionen av vinprodukter med lägre alkoholhalt och för att möjliggöra nya sätt att informera konsumenterna om egenskaperna hos det vin de köper. Dessutom ändras bestämmelserna som rör tillverkning och märkning av aromatiserat vin och mousserade vin. Detta i syfte att anpassa produktionen till en ökad efterfrågan av lågalkoholprodukter och alkoholfria produkter. Det föreslås även att kommissionen ges befogenhet att utarbeta ytterligare regler för elektronisk märkning.

Förslaget innebär även förbättrade möjligheter för stöd för vinproducenter som investerar i anpassning till klimatförändringar eller för att minska sin egen påverkan på klimatet.

Regeringen är positiv till att de strukturella problemen på vinmarknaden hanteras genom förslagen till ändringar, dock anser regeringen att det framför allt bör göras genom att skapa goda förutsättningar för en konkurrenskraftig vinsektor, snarare än att reglera produktionen.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Demografiska förändringar, förändrade konsumtionsmönster, klimatförändringar och osäkerheter på marknaden har påverkat vinsektorn i Europa. För att diskutera dessa utmaningar och fastställa potentiella möjligheter för EU:s vinsektor inrättades 2024 en högnivågrupp för vinpolitik.

Diskussionerna i högnivågruppen handlade om hur man bättre kan stödja sektorn genom att förvalta produktionskapaciteten, öka konkurrenskraften och utforska nya marknadsmöjligheter. I december 2024 lämnade högnivågruppen sina rekommendationer för att komma till rätta med strukturella problem i EU:s vinsektor. Merparten av högnivågruppens rekommendationer tas omhand av den nu föreslagna förordningen.

Förslaget innebär ändringar i förordning (EU) nr 1308/2013, (EU) 2021/2115 och (EU) nr 251/2014.

1.2 Förslagets innehåll

Ändring av förordning (EU) nr 1308/2013

Förslaget innehåller ändringar av bestämmelserna om ordningen för tillstånd för plantering av vinstockar. I nu gällande bestämmelser får tillstånd för att plantera eller återplantera vinstockar endast beviljas under vissa förutsättningar och tillstånden gäller under tre respektive sex år. Förslaget innebär att giltighetstiden för återplanteringsstillstånd förlängs till åtta år. Vidare innebär förslaget att producenter som är innehavare av giltiga tillstånd för nyplantering,

som beviljats före den 1 januari 2025, inte ska omfattas av administrativa sanktioner, förutsatt att de före den dag då tillståndet löper ut och senast den 31 december 2026 meddelar de behöriga myndigheterna att de inte avser att använda tillståndet. Producenter som inte använt ett tillstånd för återplantering under tillståndets giltighetstid ska inte heller omfattas av de administrativa sanktionerna.

Förslaget innebär också ändringar i bestämmelserna om säkerhetsmekanism för nyplantering och återplantering.

Vidare innebär förslaget att en de minimis-bestämmelse ändras så att det framgår att ordningen för tillstånd av plantering av vinstockar inte ska gälla i de medlemsstater där vinodlingsarealen inte har överstigit 10 000 hektar under minst tre av de fem föregående regleringsåren.

Förslaget innebär också att bestämmelserna om märkning av vinprodukter som genomgått en behandling för avalkoholisering förtydligas och att begreppen ”alkoholfritt” och med ”låg alkohol” därigenom harmoniseras.

Idag har medlemsstaterna möjlighet att reglera utbudet inom vinsektorn i syfte att förbättra och stabilisera den gemensamma marknadens funktion. Förslaget innebär att det blir tydligare att sådana bestämmelser också kan omfatta fastställande om högsta druvavkastning och fastställande av regler för förvaltning av vinlagren.

Enligt nuvarande reglering har medlemsstaterna rätt att lämna nationellt stöd till vinproducenter för frivillig eller obligatorisk destillation av vin. Det ska enligt förslaget också bli tillåtet att under vissa förutsättningar lämna nationellt stöd för frivillig grön skörd och frivillig röjning av produktiva vinodlingar i motiverade krisfall.

Ändring av förordning (EU) nr 251/2014

Nuvarande regelverk för aromatiserade viner sätter en nedre gräns för alkoholhalten, men förslaget innebär att även avalkoholiserade och produkter med låg alkoholhalt ska tillåtas inom denna kategori. Vidare innebär förslaget att kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter för att komplettera förordningen genom att anta regler om märkning på elektronisk

väg när det gäller aromatiserat vin. Slutligen föreslås vissa ändringar i bestämmelserna om "Glühwein".

Ändring av förordning (EU) 2021/2115

Inom ramen för de strategiska GJP-planerna kan omstrukturering och omställning av vinodlingar stödjas. Förslaget innebär bland annat en höjning av stödnivån från 50 till 80 procent för investeringsstöd och innovationsstöd för vinsektorn om dessa stöd syftar till att bidra till begränsning av eller anpassning till klimatförändringar. Det föreslås även att de producentgrupper som förvaltar skyddade ursprungsbeteckningar eller skyddade geografiska beteckningar ska kunna beviljas stöd för utvecklingen av vinturism.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Den föreslagna EU-förordningen med ändringar i förordningarna (EU) nr 1308/2013, (EU) 2021/2115 och (EU) nr 251/2014 blir direkt tillämplig i varje medlemsstat. EU:s förordningar (EU) nr 1308/2013, (EU) 2021/2115 och (EU) nr 251/2014 kompletteras av, såvitt är av intresse här, livsmedelslagen (2006:804), livsmedelsförordningen (2006:813) och föreskrifter meddelade av Livsmedelsverket. Regeringens preliminära bedömning är att förslaget inte kräver några ändringar i den nationella kompletterande regleringen.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Regeringen bedömer inte att förslaget har några budgetära konsekvenser på nationell eller europeisk nivå. Ändringar görs vid behov inom respektive nationella kuverts befintliga ramverk, vilket inte är aktuellt för svensk del. Eventuella kostnader som förslagen kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95FiU5, rskr. 1994/95:67).

Kommissionen har inte genomfört någon konsekvensanalys utan hänvisar till att det är brådskande att genomföra förändringar i enlighet med förslaget.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är i grunden positiv till att de strukturella problemen på vinmarknaden hanteras. Regeringen anser dock att strukturella problem framför allt bör hanteras genom att skapa goda förutsättningar för en konkurrenskraftig vinsektor, snarare än att reglera produktionen och driver en generell budgetrestriktiv hållning. Eventuella ökade utgifter på EU-budgeten ska finansieras genom omprioritering inom den fleråriga budgetramen.

Regeringen är skeptisk till att ingen konsekvensanalys har genomförts och anser därför fortsatt att förslag om strukturella förändringar av vinproduktion och marknadsanpassningar samt märkningsfrågor bör föregås av en konsekvensanalys då förslaget påverkar både producenter och konsumenter. Regeringen är skeptisk till utvidgning av stödberättigade mottagare inom den gemensamma jordbrukspolitiken samt till den föreslagna höjningen av stödnivån från 50 till 80 procent för investeringsstöd och innovationsstöd, särskilt mot bakgrunden av avsaknaden av konsekvensanalys.

Regeringen noterar att förslaget innehåller en harmonisering av begrepp för lågalkoholhaltiga och alkoholfria vinprodukter. Regeringen ser positivt på en harmonisering men bedömer preliminärt att det bör harmoniseras för samtliga alkoholhaltiga drycker. Regeringen ser också positivt på en utveckling av regelverket vad gäller alkoholfria och lågalkoholhaltiga drycker då det kan bidra till att underlätta innovation och produktutveckling som motsvarar konsumenternas efterfrågan. Regeringen välkomnar de justeringar som föreslås för aromatiserade viner, till exempel att aromatiserade viner kan produceras med avalkoholiserat vin.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt är inte känd.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Berörda aktörer är bland annat myndigheter, branschorganisationer, och konsumentföreningar.

Förslaget har inte sänts på remiss. Synpunkter från berörda aktörer kommer dock hämtas in genom samrådsmöte.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 42 första stycket och 43.2.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Syftet med förslagen är att angripa identifierade problem med minskad och förändrad konsumentefterfrågan inom vinsektorn och på så sätt stärka sektorns konkurrenskraft. Sektorn möter också utmaningar kopplade till klimatförändringarnas påverkan på odling.

De bestämmelser som behöver ändras för att genomföra högnivågruppens rekommendationer fastställs i Europaparlamentets och rådets förordningar, och därför kan medlemsstaterna inte genomföra dessa rekommendationer om unionslagstiftningen inte ändras i enlighet med detta. I linje med subsidiaritetsprincipen ger flera bestämmelser i detta förslag de nationella myndigheterna större handlingsutrymme för att förvalta produktionskapaciteten på ett sätt som är bättre anpassat till de vinproducerande regionernas särskilda situation.

Förslagets politiska val bygger på högnivågruppens rekommendationer, som utgör en enhälligt godkänd kompromiss som nåtts efter fyra diskussionsrundor om olika politiska alternativ och stöds av alla medlemsstater. Högnivågruppens diskussioner byggde på en djupgående analys utförd av experter från observatoriet för vinmarknaden.

Regeringen delar kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget presenterades i den särskilda jordbrukskommittén den 7 april 2025.

4.2 Fackuttryck och termer